

ҚАЗАҚСТАН
КӘСІПКЕРЛЕРІНІҢ
ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ
ЖӨНІНДЕГІ УӘКІЛ

ИНСТИТУТ

И

www.ombudsmanbiz.kz

2022

МАЗМҰНЫ

Қазақстанда бизнес-омбудсмен институтының құрылу тарихы	2
Жұмыстың мақсаты	3
Бизнес-омбудсменнің кәсіпкерлерге жолдауы	4
Өкілеттілік	5
Бизнес-омбудсмен институты	6
Бизнес-омбудсменнің орталық аппараты	7
Өңірлер	8
Бизнес-омбудсменнің өңірлердегі кеңселері	9
Өтініштермен жұмыс	10
Жұмыстың стратегиялық бағыттары	11
Операциялық қызмет.....	12
Кәсіпкерлер құқығын қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі кеңестер	13
«Атамекен» ҰКП Кәсіпкерлер құқығын қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі кеңесінің құрамы	14
Республикалық кеңес.....	15
Өңірлік кеңестер	16
Төрелік	17
Кедендік әкімшілендіру	18
Салықтық әкімшілендіру	19
Мемлекеттік органдармен қарым-қатынас	20
Бизнес-омбудсменнің өнімдері	28
Халықаралық ынтымақтастық	29
Жұртшылықты (бизнес-қоғамдастықты) хабардар ету	30

ҚАЗАҚСТАНДА БИЗНЕС-ОМБУДСМЕН ИНСТИТУТЫНЫҢ ҚҰРЫЛУ ТАРИХЫ

4 ШІЛДЕ 2013 жыл

«ҚР ҰЛТТЫҚ КӘСІПКЕРЛЕР
ПАЛАТАСЫ ТУРАЛЫ»
ҚР ЗАҢЫ ҚАБЫЛДАНДЫ

27 АҚПАН 2014 жыл

ҚР ПРЕЗИДЕНТІНІҢ №757
«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА
КӘСІПКЕРЛІК ҚЫЗМЕТ ҮШІН
ЖАҒДАЙДЫ ЖАҚСARTU ЖӨНІНДЕГІ
ТҮБЕГЕЙЛІ ШАРАЛАР ТУРАЛЫ»
ЖАРЛЫҒЫ ҚАБЫЛДАНДЫ

29 ЖЕЛТОҚСАН 2014 жыл

КӘСІПКЕРЛІК ҚЫЗМЕТ ҮШІН
ЖАҒДАЙДЫ ЖАҚСARTU ЖӨНІНДЕГІ
ТҮБЕГЕЙЛІ ШАРАЛАР ТУРАЛЫ ЗАҢ
ҚАБЫЛДАНДЫ, БИЗНЕС-ОМБУДСМЕН
ИНСТИТУТЫ ЕНГІЗІЛДІ

20 МАМЫР 2015 жыл

ҰЛТ ЖОСПАРЫНЫҢ 100
ҚАДАМЫ ҚАБЫЛДАНДЫ.
54-ҚАДАМ -
БИЗНЕС-ОМБУДСМЕН
ИНСТИТУТЫН НЫҒАЙТУ

1 ҚАҢТАР 2016 жыл

КӘСІПКЕРЛІК КОДЕКСІ
ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ

19 АҚПАН 2016 жыл

ҚР ПРЕЗИДЕНТІНІҢ №59
ӨКІМІМЕН ПАЛЫМБЕТОВ Б.Ә.
ҚАЗАҚСТАН КӘСІПКЕРЛЕРІНІҢ
ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ
УӘКІЛ ЛАУАЗЫМЫНА
ТАҒАЙЫНДАЛДЫ

14 НАУРЫЗ 2016 жыл

ҰЛТТЫҚ КӘСІПКЕРЛЕР
ПАЛАТАСЫНЫҢ БАЗАСЫНДА
ҚАЗАҚСТАН КӘСІПКЕРЛЕРІНІҢ
ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ
ЖӨНІНДЕГІ УӘКІЛДІҢ
КЕҢСЕСІ ҚҰРЫЛДЫ.

24 АҚПАН 2020 жыл

ҚР ПРЕЗИДЕНТІНІҢ № 92
ӨКІМІМЕН ЖҰРСІНОВ Р.М.
ҚАЗАҚСТАН КӘСІПКЕРЛЕРІНІҢ
ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ
ЖӨНІНДЕГІ УӘКІЛ
ЛАУАЗЫМЫНА ТАҒАЙЫНДАЛДЫ

ЖҰМЫСТЫҢ МАҚСАТЫ

Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкіл жұмысының мақсаты - кәсіпкерлердің билік органдарымен қарым-қатынасы барысында олардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау.

Пайымдау

Қолайлы бизнес-ахуал құруға, әрбір кәсіпкер өзін қауіпсіз сезінуі үшін жағдай жасауға белсенді қатысу.

Миссия

Заңнамада көзделген шараларды қолдану арқылы кәсіпкерлерге өз құқықтарын қорғауда жан-жақты көмек көрсету.

Үлес

Бизнес-омбудсменнің кәсіпкерлікті дамытуға қосар үлесі Қазақстан Үкіметі мен мемлекеттік институттарға қолайлы бизнес-ахуалды қамтамасыз етуде жан-жақты жәрдем көрсетуден тұрады.

Қоғамдық мониторинг, мемлекеттік органдардың қызметін талдау, рейтингтер жасау және өнімдерді енгізу арқылы бизнес-омбудсмен кеңсесі бұзушылықтар мен әкімшілік кедергілерді анықтайды. Түрлі алаңдарда бірлескен талқылаулар арқылы мемлекеттік органдармен сындарлы диалог құра отырып, кәсіпкерлердің мүдделерін қорғайды, лауазымды адамдар жол берген нақты бұзушылықтарды да, кәсіпкерлердің құқықтарына жүйелі түрде қысым жасауды да ашып көрсетеді, дауларды шешудің заңды нұсқаларын ұсынады.

«Кәсіпкерлерге орасан зор шығын келтірген мемлекеттік аппарат пен басқа да тұлғалардың ісі ауыр қылмыспен теңестірілуі керек деп санаймын. Бұл мәселені шұғыл түрде заңнамалық тұрғыдан рәсімдеу қажет»

Сот жүйесін жаңғырту мәселелері жөніндегі кеңесте сөйлеген сөзінен
12 ақпан 2021 жыл

«Елімізге ұлттық экономика мен азаматтардың әл-ауқатының негізі бола алатын мықты, бәсекеге қабілетті жеке бизнес қажет»

Реформалар жөніндегі жоғары кеңестің кезекті отырысында сөйлеген сөзінен
21 сәуір 2021 жыл

БИЗНЕС-ОМБУДСМЕННІҢ КӘСІПКЕРЛЕРГЕ ЖОЛДАУЫ

Қазақстан бизнес-омбудсменінің басты міндеттерінің бірі кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерін білдіру, қамтамасыз ету және қорғау болып табылады.

Бизнес көтеретін көптеген мәселелер мұқият талдауды қажет етеді, өйткені олар «таза парақтан» реттеу саясатына қайшы келеді.

Бүгінгі таңда Мемлекет басшысының «таза парақтан» реттеуді енгізу қажеттілігі туралы тапсырмаларын орындау үшін заң әзірленіп, қабылданды.

Осылайша, осы Заңмен жүргізіліп жатқан реформаның іргелі негіздері қаланды, жаңа реттеуші саясаттың негізгі тәсілдері, қағидаттары мен талаптары айқындалды. Бизнес-омбудсмен кеңсесі «Атамекен» ҰКП, ҚР Ұлттық экономика министрлігімен бірлесіп, «таза парақтан» реттеуді енгізу бойынша жұмыстар жүргізіп жатқанына ерекше назар аударғым келеді. Біздің жұмысымыз кәсіпкерлік қызметті жандандыру үшін барынша қолайлы және ынталандыратын жағдайларды қалыптастыруға бағытталған.

Мен бизнес-омбудсмен ретінде кәсіпкерлік жөніндегі уәкілетті органға кәсіпкерлік субъектілерінің шағымдары бойынша қолданыстағы реттеуші құралдар мен талаптарды жою немесе қайта қарау жөнінде ұсыныстар енгіземін.

Жұрсінов Рустам Манарбекұлы,
Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын
қорғау жөніндегі уәкіл

1976 жылы 16 ақпанда Өскемен қаласында дүниеге келген. Білімі жоғары, 1998 жылы Қазақ мемлекеттік заң университетін «Құқықтану» мамандығы бойынша, 2000 жылы Қазақ Мемлекеттік басқару академиясын «Қаржы және несие» мамандығы бойынша, 2013 жылы Мәскеудегі «СКОЛКОВО» басқару мектебін, Executive MBA бітірген. Мемлекеттік органдарда, ұлттық және жеке компанияларда басшылық лауазымдарда үлкен жұмыс тәжірибесі бар. Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкіл болып тағайындалғанға дейін «Атамекен» ҚР ҰКП Басқарма мүшесі - Басқарма төрағасының орынбасары қызметін атқарды және Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкіл аппаратының басшысы болды.

ӨКІЛЕТТІЛІК

Уәкіл лауазымға Мемлекет басшысының өкімімен тағайындалады және тек Президентке есеп береді.

Сонымен қатар, Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкілге Кәсіпкерлік кодексте көзделмеген функцияларды жүктеуге ешкімнің құқығы жоқ. Оның қызметіне қандай да бір заңсыз араласуға жол берілмейді.

Өз өкілеттігін жүзеге асыру кезеңінде (4 жыл) Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкіл саяси қызметпен айналысуға құқылы емес, сондықтан саяси партиялар мен өзге де қоғамдық бірлестіктердегі мүшелігін тоқтата тұрады.

Бизнес-омбудсмен:

- мемлекеттік органдарға кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау жөнінде ұсыныстар, сондай-ақ заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді тоқтата тұру жөнінде ұсынымдар енгізуге;
- іс-әрекетімен (әрекетсіздігімен) кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерін бұзған мемлекеттік органдарға (лауазымды адамдарға) бұзылған құқықтарды қалпына келтіру, оның ішінде кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерін бұзуға кінәлі адамдарды жауапкершілікке тарту шараларына қатысты ұсынымдар жіберуге;
- мемлекеттік органдардың пікірімен келіспеген жағдайда ол кәсіпкерлердің бұзылған құқықтарын одан әрі қалпына келтіру мақсатында прокуратура органдарына өтінішхаттар жіберуге;
- мемлекеттік, коммерциялық, банктік және заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын мәліметтерді қоспағанда, мемлекеттік органдардан (лауазымды адамдардан) кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен міндеттерін қозғайтын ақпаратты, құжаттар мен материалдарды сұратуға;
- бизнес қоғамдастық атынан сотқа шағым беруге;
- кәсіпкерлік субъектілерінің бұзылған құқықтары мен заңды мүдделерін қалпына келтіруге бағытталған өзге де заңды шараларды қабылдауға құқылы.

БИЗНЕС-ОМБУДСМЕН ИНСТИТУТЫ

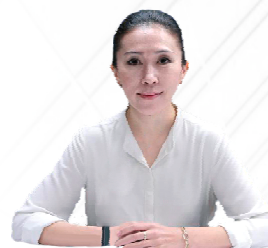

БИЗНЕС-ОМБУДСМЕННИҢ ОРТАЛЫҚ АППАРАТЫ

Е.Л. ӨСТЕМІРОВ

Аппарат басшысы,
«Атамекен» ҚР ҰКП
басқарма мүшесі

Л.Қ. МЕРСӘЛІМОВА

Аппарат басшысының орынбасары,
«Атамекен» ҚР ҰКП Заңнама және
өзін-өзі реттеуді дамыту
департаментінің директоры

Қ.Ж. МҰҚАШ

Аппарат басшысының
орынбасары,
«Атамекен» ҚР ҰКП
Кәсіпкерлер құқығын қорғау
департаментінің директоры

Т.Н. ЕРГЕШБАЙ

Қазақстан кәсіпкерлерінің
құқықтарын қорғау жөніндегі
уәкіл хатшылығының меңгерушісі

А.С. ӘУБӘКІРОВА

Аппарат басшысының орынбасары,
«Атамекен» ҚР ҰКП Бизнес-реттеу
және бәсекелестікті дамыту
департаментінің
директоры

С.Б. ХҰСАЙЫНОВА

Қазақстан кәсіпкерлерінің
құқықтарын қорғау жөніндегі
уәкілдің баспасөз хатшысы

ӨҢІРЛЕР

Бизнес-омбудсменнің өкілдері еліміздің барлық 20 өңірінде бар - өңірлерде 20 сектор меңгерушісі бар.

2022 жылдың **сәуір-желтоқсан айлары** аралығында Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкіл **барлық өңірге** жұмыс сапарымен барды. Өңірлердің әкімдерімен, бизнес-қоғамдастық, құқық қорғау органдары, жергілікті атқарушы органдар өкілдерімен кездесті, кәсіпкерлерді жеке қабылдады.

БИЗНЕС-ОМБУДСМЕННІҢ ӨҢІРЛЕРДЕГІ КЕҢСЕЛЕРІ

Ж.М. МАХМУТ

Алматы қаласы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

Ж.А. ҚАЗИЕВ

Солтүстік Қазақстан облысы
бойынша бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

Давлетпаев Р.Б.

Заведующий сектором
аппарата бизнес-омбудсмена
по Костанайской области

Р.Б. КҮЙШІНОВ

Ақтөбе облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

Ж.Б. ШАЖАНБАЕВ

Астана қаласы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

К.Т. ҚАБДИЕВ

Жетісу облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

С.А. ҚҰЛМАХАН

Қызылорда облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

З.Т. ӘМІРОВА

Түркістан облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

А.Т. АСҚАРОВ

Қарағанды облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

С.Х. ЖОЛДЫБАЕВ

Атырау облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

С.М. ӘУБӘКІРОВ

Павлодар облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

С.С. ӘМІРОВ

Маңғыстау облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

Ә.О. МҰҚАШЕВА

Шығыс Қазақстан облысы
бойынша бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

Р.Е. СЫЗДЫКОВ

Ақмола облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

М.Қ. НИГИШЕВА

Батыс Қазақстан облысы
бойынша бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

С.К. АДАМБЕКОВА

Шымкент қаласы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

Н.Б. ЕРГЕБАЕВ

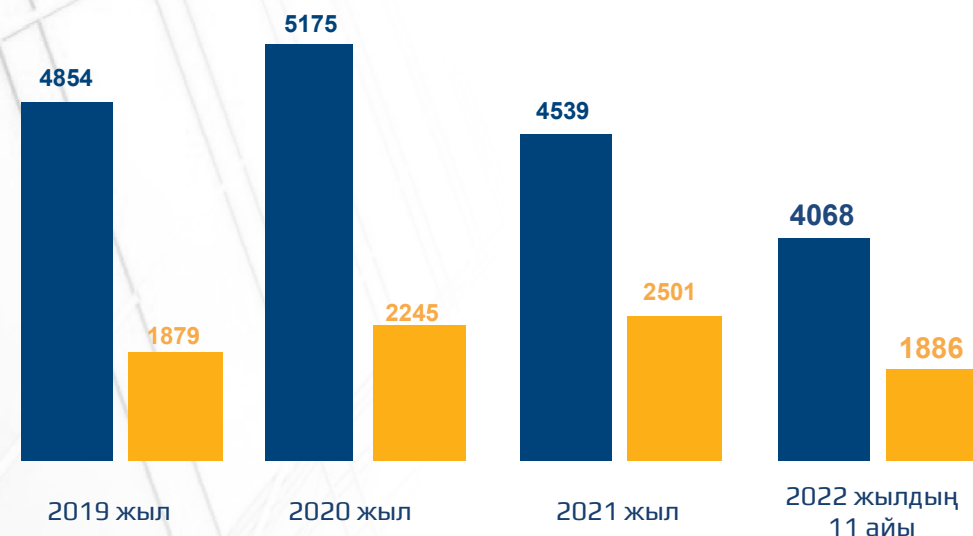
Жамбыл облысы бойынша
бизнес-омбудсмен
аппаратының сектор
меңгерушісі

ӨТІНІШТЕРМЕН ЖҰМЫС

2022 жылдың 11 айында

4068 өтініш (шағым) түсті

■ Бизнесті қорғау желісі бойынша түскен барлық өтініштер

■ Оң шешімін тапқан өтініштер саны

2022 жылы түскен өтініштердің басым бөлігі келесі салаларға қатысты:

2022 жылдың 11 айында бизнесті қорғау бойынша **4068** өтініш түсті, оның ішінде:

- **1886** өтініш (46,3%) оң шешімін тапты;
- **1030** өтініш (25,3%) бойынша түсініктемелер берілді;
- **275** өтініш (6,7%) мәні бойынша шешу үшін қайта жіберілді;
- **786** (19,3%) өтініш қаралуда;
- **91** (2,3%) өтініш бойынша қараудан бас тартылды.

ЖҰМЫСТЫҢ СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТТАРЫ

Кіріспе	Қолайлы бизнес-климат құру, қауіпсіз жағдай қалыптастыру		
	Кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерін білдіру, қамтамасыз ету және қорғау		
Мақсаты:	Құқық бұзылған жағдайда қорғау (реактивті бөлім)	Мүдделерді ұсыну және қамтамасыз ету (активті бөлім)	
		Мүдделерді ұсыну (активті бөлім)	Мүдделерді қамтамасыз ету (проактивті бөлім)
Мәні:	Өтініштермен, шағымдармен жұмыс	НҚА сараптамалары	
	Мемлекеттік органдармен, прокуратурамен жұмыс	Реттеушілік әсерді талдау	
	Комиссиялардағы жұмыс	Жүйелі проблемаларды шешу	
	Жүйелі проблемаларды анықтау	«Таза парақтан» реттеу	
	Соттарда қорғау	Тиісті қырағылық және бизнес-әріптестердің адалдығын тексеру	
	Медиация және төрелік	Сатып алулардың ашықтығы және цифрландыру	
Алаңдары:	Қорғау бойынша кеңестер	Соттық смарт-талдау	
	Апелляциялық және келісу комиссиялары	Президент жанындағы комиссиялар	
		Үкімет жанындағы комиссиялар	
		Мемлекеттік органдар жанындағы ведомствоаралық комиссиялар	
Құралдары:	Соттар	Мемлекеттік органдар жанындағы қоғамдық және сараптамалық кеңестер	
	Жол карталары	Жұмыс топтары	
Өнімдері:	Тәжірибені жалпылау	Қоғамдық талқылаулар	
		Іс-шаралар жоспары	
		Сараптамалық қорытындылар	
		НҚА жобалары	
		Жүйелі проблемалар тізілімі	
	Жүйелі проблемалар тізілімі	Сыбайлас жемқорлыққа арнайы шолу	
		Корпоративтік басқарудың ұлттық стандарттары	
		Сатып алулардың бірыңғай терезесі	
		Бизнес-тізілім	
		Реттеуші талаптардың тізілімі, Сот жүйесіндегі жасанды интеллект	
Бағалау:	Шарттар мен талаптардың конструкторы		
	НҚА-ға түсініктемелер		
	Клиентке бағдарлану рейтингі		
	Жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексі, Transparency International сыбайлас жемқорлықты қабылдау индексі		
	Өтініштер бойынша статистика		
	Жүйелік мәселелер тізілімі		
	Жарияланымдар саны (БАҚ-пен жұмыс)		

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Ағымдағы бағыттар:

- кәсіпкерлерден түскен өтініштер
- қорғау бойынша кеңестер
- жүйелі проблемалар
- НҚА жобаларын сараптау
- төрелік
- мемлекеттік органдармен қарым-қатынас
- жұртшылықты ақпараттандыру

Өнімдер:

- кәсіпкерлер проблемаларының тізілімі
- сатып алулардың бірыңғай терезесі
- бизнес-тізілім
- «таза парақтан» реттеу/ бизнеске қойылатын міндетті талаптар тізілімі
- сыбайлас жемқорлыққа арнайы шолу
- сот жүйесіндегі жасанды интеллект
- шарттар мен талаптар конструкторы
- бизнестің қарама-қарсы міндеттемелері / корпоративтік басқарудың ұлттық стандарттары
- НҚА-ға түсініктемелер

Перспективалық бағыттар:

- инвестициялық даулар
- мемлекеттік аппараттың клиентке бағдарлануы
- кәсіпкерлердің қамауға алынуы

КӘСІПКЕРЛЕР ҚҰҚЫҒЫН ҚОРҒАУ ЖӘНЕ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ЖӨНІНДЕГІ КЕҢЕСТЕР

Бизнес-омбудсмен «Атамекен» Ұлттық кәсіпкерлер палатасының Кәсіпкерлер құқығын қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі кеңесінің отырыстарына үнемі қатысады.

Кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі міндеттерді жедел және жүйелі шешу, сондай-ақ оларды жариялау мақсатында «Атамекен» Ұлттық кәсіпкерлер палатасында Кәсіпкерлер құқығын қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі кеңестер жүйесі жұмыс істейді.

Республикалық кеңесті белгілі саяси қайраткер Сүлейменов Қайырбек Шошанұлы басқарады. Кеңес құрамына ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаттары, Бас Прокурордың орынбасары, Мемлекеттік қызмет істері агенттігі төрағасының орынбасары, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының орынбасары, Қаржы мониторингі агенттігі төрағасының орынбасары, Есеп комитетінің мүшесі, Ішкі істер министрінің орынбасары, Қаржы министрлігі Ішкі мемлекеттік аудит комитетінің төрағасы, белгілі қоғам қайраткерлері, бизнес-қоғамдастық және БАҚ өкілдері кіреді.

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және Астананың Кәсіпкерлер палаталарындағы өңірлік кеңестерді осы аумақтық бірліктердің беделді өкілдері басқарады. Өңірлік кеңестердің құрамына облыстар әкімдерінің орынбасарлары, мәслихат депутаттары, облыстар прокурорларының орынбасарлары, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және мемлекеттік қызмет істері агенттігі, Мемлекеттік кірістер департаменттері басшыларының орынбасарлары, адвокаттар, бизнес-қоғамдастық және БАҚ өкілдері кіреді.

СУЛЕЙМЕНОВ Қ.Ш.

«Атамекен» ҚР ҰКП Кәсіпкерлер құқығын қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі кеңестің төрағасы

«АТАМЕКЕН» ҰКП КӘСІПКЕРЛЕР ҚҰҚЫҒЫН ҚОРҒАУ ЖӘНЕ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ЖӨНІНДЕГІ КЕҢЕС ҚҰРАМЫ

Б.Ж. НҰРҚОЖАЕВ
Қызылорда облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 12)

С.М. ТӨРЕГЕЛДИН
Қарағанды облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 14)

Б.Д. ФАЙЗУЛИН
Алматы облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 14)

В.С. ГЕРАЩЕНКО
Ақмола облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 12)

К.Х. ҚАПАНОВ
БҚО бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 14)

Ю.Д. ТІЛЕУМҰРАТОВ
Алматы қаласы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 15)

И.З. ҚУАНОВА
СҚО бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 6)

Ә.А. СЕМҒАЛИЕВ
Атырау облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 7)

А.Т. ҚАЛЫМБЕТОВ
Ақтөбе облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 13)

К.Д. ОСПАНОВ
Жамбыл облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 15)

М.Д. СЕЙІТЖАНОВ
Шымкент қаласы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 14)

В.М. ШАКУН
Қостанай облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 15)

А.З. ЖАНАЕВ
Маңғыстау облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 15)

И.К. ЕЛЕКЕЕВ
Астана қаласы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 16)

И.В. ШАЦКИЙ
ШҚО бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 7)

О.А. ҚАБЫШТАЕВ
Түркістан облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 14)

Н.А. НАБИЕВ
Павлодар облысы бойынша
Кеңес төрағасы
(Кеңес мүшелері 12)

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КЕҢЕС

2021 жылы республикалық кеңес карантиндік шектеулерді ескере отырып, **19** отырыс өткізді, олар онлайн форматта өтті. Мәселелерді талқылауға кәсіпкерлер бейнеконференцбайланыс арқылы қатысты, ал мүдделі бизнес субъектілерін кеңінен қамту үшін отырыстар «фейсбук» әлеуметтік желісінде тікелей эфирде көрсетілді.

10 жүйелі мәселе қаралды, сондай-ақ өңірлік кеңестердің тиімділігін арттыру мақсатында **17** төрағаның есебі тыңдалды. Олардың жұмысын талқылау нақты өңірлердің жағдайын ескере отырып, өңірлік кеңестер қызметінің тиімділігін түзетуге және арттыруға мүмкіндік берді.

Мемлекеттік және мүдделі органдарға **93 ұсыныс** енгізілді, оның **51** немесе **55%-ы** қолдау тапты.

Кеңестің шешімдері ҚР Президенті Әкімшілігіне және ҚР Үкіметіне жолданды, бұл Кеңестің ұсынымын қарауға қатысатын лауазымды тұлғалар шеңберін кеңейтуге мүмкіндік берді, кәсіпкерлердің проблемаларын жедел және тиімді шешуге ықпал етті.

Ұсынымдар тұжырымдамалық сипаттағы ұсыныстарды да қамтыды: заңнаманы, құқық қолдану практикасын өзгерту, жұмысты ұйымдастыруды жетілдіру, сондай-ақ кәсіпкерлердің бұзылған құқықтарын қалпына келтіру, кәсіпкерлік қызмет бостандығы туралы заңнаманы бұзатын лауазымды тұлғаларды жауапқа тарту бойынша ұсыныстар.

Мысалы, Денсаулық сақтау министрлігі Кеңестің ұсынымдары бойынша медициналық қызметті лицензиялауға қатысты бірқатар бұйрықтардың күшін жойды. Алматы қаласы бойынша Медициналық және фармацевтикалық бақылау комитетінің департамент басшысы кәсіпкерлік қызметті шектегені үшін әкімшілік жауапкершілікке тартылды.

Бас прокуратура, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі және Жоғарғы Сот Кеңестің рейдерлікке қарсы күресті күшейту жөніндегі ұсынымдарын қолдады.

Кеңестің ұсынысы бойынша Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі «Ұлттық аккредиттеу орталығы» РМК қызметтерінің құнын түзетіп, Сауда және интеграция министрлігінің тиісті бұйрығына өзгерістер енгізді.

Кеңес кәсіпкерлердің жеке өтініштерін де қарады. Кеңес бір тәулік ішінде Алматы облысының Қапшағай қаласындағы жекеменшік балабақшалар алдындағы **42 млн. теңге** мөлшеріндегі борышын толық өтеуге қол жеткізді. Сондай-ақ Кеңес Маңғыстау облысының **72** адал жер пайдаланушысының құқықтарын қорғады, олардың жер учаскелерін сот тәртібімен мемлекет мұқтажы үшін алып қоюға тырысқан еді.

2022 жылдың 12 айында (14.12.2022 ж.) Республикалық кеңес Өңірлік кеңестер қызметінің тиімділігін арттыру үшін **9 отырыс** және **1 семинар-кеңес** өткізді. **12** мәселе қаралды, мемлекеттік және мүдделі органдарға **105 ұсыныс** енгізілді, оның **50%-ы** қазіргі уақытта қолдау тапты, ал кейбіреулері әлі де қарау сатысында.

Ағымдағы жылғы қаңтардағы тәртіпсіздіктер нәтижесінде зардап шеккен кәсіпкерлерге келтірілген залалды өтеу туралы; кеден саласындағы кәсіпкерлік қызметтің шектеулері туралы және кеден қызметін дербес мемлекеттік орган ретінде бөлу туралы; ҚР Президентінің 26.12.2019 ж. № 229 «Тексерулер мен профилактикалық бақылау және барып қадағалауды жүргізуге мораторий енгізу туралы» Жарлығын іске асыру және басқа да мәселелер қаралды.

ӨҢІРЛІК КЕҢЕСТЕР

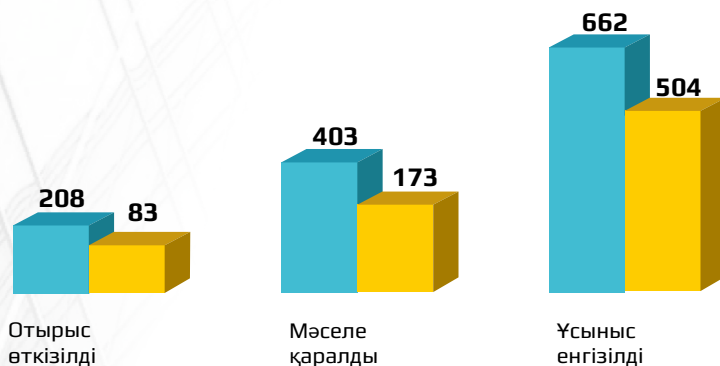
2021 жылы Өңірлік кәсіпкерлер палаталарының Кәсіпкерлер құқығын қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі кеңестері **208 отырыс** өткізді, **403 мәселе** қаралды. Жұмыста бизнесті толғандыратын проблемалық мәселелерді шешуге баса назар аударылды. Атап айтқанда, бұл шарттық міндеттемелерді орындаудың мүмкін еместігіне, жалдау және коммуналдық төлемдерді кейінге қалдыру, санитарлық ұйғарымдарды бұзғаны үшін бизнес субъектілеріне қатысты қолданылатын жазаларды азайту, кедендік әкімшілендіру және салық салу саласындағы, сондай-ақ мемлекеттік сатып алу, жер қатынастары, сәулет және қала құрылысы, мемлекеттік және табиғи монополиялар, рұқсаттар мен хабарламалар, көлік, агроөнеркәсіптік кешен және басқа да мәселелер.

Отырыстардың нәтижесі бойынша Өңірлік кеңестер мемлекеттік органдар мен ұйымдарға **662 ұсыным** енгізді, оның ішінде **499 (75%)** қолдау тапты. Кәсіпкерлердің құқықтарын бұзған лауазымды тұлғаларды жауапкершілікке тарту жөніндегі Өңірлік кеңестердің қағидаттылығы да артты. Кәсіпкерлердің құқықтарын бұзғаны үшін кінәлі лауазымды тұлғаларды жауапқа тарту туралы мемлекеттік органдарға енгізілген **99 ұсынымның 90-ы** қолдау тапты.

2022 жылдың 9 айында өңірлік кеңестер **140 отырыс** өткізіп, **292 мәселе** қаралды. Мемлекеттік органдар мен ұйымдарға **504 ұсыным** енгізілді, оның ішінде қазіргі уақытта **389 (77%)** қолдау тапты.

2017-2021 жылдар кезеңінде ҰКП және ӨКП кеңестері барлығы **863 отырыс** өткізді, **1792 мәселе** қаралды, **3048 ұсыныс** енгізілді және **2028 ұсыныс** қолдау тапты. Кеңестердің ұсынымдары бойынша **320 адам** тәртіптік жауапкершілікке тартылды.

Динамикада қолдау көрсетілген ұсынымдардың үлесі: 2017 жылы – **45,5%**, 2018 жылы – **55,7%**, 2019 жылы – **71%**, 2020 жылы – **77,8%**, 2021 жылы – **73%** құрады.

■ 2021 ж. ■ 2022 жылдың 9 айы

Қолдау көрсетілетін үлес ұсыныстар

75%

2021 жылы

77%

2022 жылдың
9 айы

ТӨРЕЛІК

2014 жылы құрылған «Атамекен» Төрелік орталығының басты мақсаты кәсіпкерлерге Сыртқы сауда төрелігі туралы еуропалық конвенцияға сәйкес олардың арасындағы дауларды шешуге жәрдемдесу болып табылады. Егер дау тараптары олардың дауын шешу үшін нақты төрелік туралы келісімге келмесе, ол Қазақстанда төрелікті айқындау жөніндегі өкілетті органның функцияларын (Қазақстанның БҰҰ-дағы тұрақты өкілдігінің 11.09.2014 жылғы хабарламасы негізінде) жүзеге асырады.

Бүгінгі таңда қазақстандық компаниялардың, сондай-ақ Әзербайжан, Беларусь, Испания, Қытай, Қырғызстан, Латвия, Молдова, Польша, Ресей, АҚШ, Түркия, Өзбекстан, ОАР компанияларының қатысуымен **120-дан астам** іс қаралды

2018	2019	2020	2021	2022
16	24	22	21	24

300-ден астам компания өз шарттарына төрелік орталықтың үлгілік төрелік ескертпесін енгізеді

Төрелік орталықты дамыту жөніндегі жұмыс шеңберінде Қазақстан кәсіпкерлері үшін кездесулер мен презентациялар өткізіледі, төрелік орталықты ілгерілетуге жәрдемдесу бойынша **50-ден астам** бизнес-қауымдастықтармен шарттар жасалды.

Сараптамалық кездесулер, заң және бизнес-форумдарда сөз сөйлеу және төрелік практиканың өзекті мәселелері және заңнаманы жетілдіру бойынша талқылаулар өткізіледі.

Атамекен Төрелік орталығының мамандары дауларды шешудің баламалы тәсілінің жетекші әлемдік стандарттарына сәйкес келетін қолданыстағы «Төрелік туралы» заңды әзірлеуге қатысты

Төрелік орталықта дауларды қараудың басты артықшылықтарына мыналар жатады:

- 1 Дау тараптарына кәсіби және тәуелсіз төрешілерді – дауларды жан-жақты, толық және объективті шешуді қамтамасыз ете алатын Қазақстанның және шет елдердің үздік заңгерлері мен салалық мамандарын сайлау мүмкіндігі беріледі. Төрешілер қабылдаған шешімдердің заңды күші мемлекеттік соттардың шешімдерінің күшімен бірдей болады.
- 2 Талап арыз берілген сәттен бастап орта есеппен 3 ай ішінде түпкілікті шешімді жедел түрде алуға болады. Төрелік істі бір сатыда (апелляциясыз және кассациясыз) шешеді. Төрелікте шығарылған шешімдерді тек процедуралық негіздер бойынша жою мүмкін болады.
- 3 Бажды төлеу барысында үнемдеу - төрелік орталықтағы алымдар сомасы соттардағы және басқа төреліктердегі мемлекеттік баж сомасынан төмен. Егер соттардағы баж сомасы әрқашан талап қоя бағасының 3%-н құраса, онда төрелік орталықтағы алым сомасы талап қоя бағасының 0,5%-на дейін ғана жетуі мүмкін.
- 4 Талқылаудың құпиялылығы - талқылау фактісі және қорытынды шешім үшінші тұлғаларға жария етілмейді. Тиісті норма «Төрелік туралы» заңда бекітілген.
- 5 Бейнеконференцбайланысты қолдану арқылы Қазақстанның барлық өңірлерінде және шетелдерде төрелік талқылаулар жүргізу мүмкіндігі бар. Төрелік орталықта өңірлік өкілдіктердің кең желісі бар.
- 6 Шетелдік төрелік шешімдерді тану және орындау туралы Нью-Йорк конвенциясына сәйкес шетелде төрелік шешімдер үздік орындалады. Қазақстанның осы Конвенцияға қатысуы әлемнің 160 елінде төрелік шешімді орындауға мүмкіндік береді.

КЕДЕНДІК ӘКІМШІЛЕНДІРУ

2021 жылы Қаржы министрлігі жанындағы апелляциялық комиссияда **77** шағым қаралды, оның **31-і (40%)** бойынша тексеру актілері заңсыз деп танылды. Бизнестің пайдасына шешілген ақшалай қаражаттың жалпы сомасы **3 миллиард** теңгеден асты.

2022 жылдың қаңтар-маусымында 9 шағым қаралды, оның **5-і (55%)** кәсіпкерлердің пайдасына шешілді, сомасы **250 млн. теңгені** құрайды.

Кедендік тексерулерді талдау кәсіпкерлердің шағымдарын қарау мерзімдерін негізсіз кешіктіру және Қаржы министрлігінде олар бойынша шешімдер қабылдауға қатысты проблема бар екенін анықтады.

- Себебі - сапасыз жүргізілген тексерулерде актілер үстірт жасалған, бизнестің бұзушылықтар жасауы және осыған байланысты салықтарды қосымша есептеу туралы қорытындылар үшін жеткілікті заңды және дәлелді негіздемелер жоқ.
- Қаржы министрлігі сапасыз тексерулердің материалдарын Мемлекеттік кірістер комитетіне жібереді, осыған байланысты кейде қосымша тексеру бірнеше жылға созылуы мүмкін. Бұл ретте «нәтижеге күш көрсету арқылы» қол жеткізілгеннен кейін қосымша есептеулердің жалпы сомасына шағымды қараудың бүкіл кезеңі үшін **өсімпұлдар** заңсыз енгізіледі.
- Осылайша, шағымдарды қарау мерзімдерін негізсіз ұзарту және кез келген қайта тексерулерді жүргізу бизнесті қаржылық шығындарға әкелсе, **мемлекет** тарапынан біршама күш пен қаражатты талап етеді.
- Мемлекеттік кірістер органдары қажетті дәлелдемелерді жинауды апелляциялық комиссияның мүшелері шағымды қарауы барысында емес, кедендік тексеру аяқталған **сәтке дейін** дайындауы тиіс, өйткені Қаржы министрлігі өзінің түпкілікті шешімін оның шешімін ескере отырып шығарады.
- Заңсыз, негізсіз және сапасыз жүргізілген тексерулердің **күші жойылуы тиіс**.

САЛЫҚТЫҚ ӘКІМШІЛЕНДІРУ

2017 жылғы 1 шілдеден бастап 2022 жылғы 15 желтоқсанға дейінгі кезеңде салықтық тексерулерге Хабарламалар жөніндегі апелляциялық комиссияның қарауына кәсіпкерлерден **1 488 шағым түсті**, оның ішінде:

2017 жылғы 1 шілдеден бастап 2021 жыл аралығында - **1308 шағым** (ай сайын орта есеппен – 24 шағым);

2022 жылы - **180 шағым** (орта есеппен – 16 шағым).

Барлығы **701 569,3 млн. теңгеге** шағым түсірілді, оның ішінде:

2017-2021 жж. 1 шілдеден бастап - **491 006,6 млн. теңге** (орта есеппен 1 шағымға – 375,4 млн. теңге);

2022 жылы - **210 562,7 млн. теңге** (орта есеппен 1 шағымға – 1 169,8 млн. теңге)

2022 жылы Апелляциялық комиссияға салықтық тексерулердің нәтижелеріне қатысты түсетін шағымдар санының **2 есе** қысқаруы және шағым түсірілген сомалардың **6,5 есе** өсуі байқалады.

Саны бойынша мәлімет	Бизнестің пайдасына (61 шағым):	Қосымша есептелген сома бойынша мәлімет	Бизнестің пайдасына (45 041,4 млн.теңге):
67,7%	әдістеме мәселелері (65 шағымның 44-і)	25,6%	әдістеме мәселелері (42 397,2 млн.теңге)
26,7%	қайтаруға жататын ҚҚС (15 шағымның 4-і)	16,8%	қайтаруға жататын ҚҚС (1 121,1 млн.теңге)
25,5%	сенімсіз жеткізушілермен өзара есеп айырысу (51 шағымның 13-і)	19,1%	сенімсіз жеткізушілермен өзара есеп айырысу (1 523,1 млн. теңге)

Әдістемелік мәселелер бойынша әрбір **екінші шағым** бизнестің пайдасына шешілді.

Бизнес пайдасына шешілген мәселелердің жалпы көлемінің ең үлкен үлес салмағын әдіснамалық мәселелер бойынша (саны бойынша **72,1%** және сомасы бойынша), бұдан әрі – сенімсіз мәмілелер бойынша (саны бойынша **21,3%** және сомасы бойынша **3,4%**) және ҚҚС қайтару бойынша (саны бойынша **6,6%** және сомасы бойынша **2,5%**) қосымша есептеулердің күшін жою құрайды.

2022 жылы Апелляциялық комиссияда бизнестің пайдасына шешімдер қабылдау нәтижелері бойынша ҚР ҚМ МКК бөлімшелерінің **37 лауазымды адамына** қатысты тәртіптік сипаттағы тиісті шаралар қабылданды, оның ішінде МКД басшыларының 3 орынбасары, бақылау басқармаларының 3 басшысы, аудит бөлімдерінің 6 басшысы, салықтық тексерулер жүргізген ҚР ҚМ МКД 25 маман жауапкершілікке тартылды.

Апелляциялық комиссия өз жұмысын бастаған уақыттан бері барлығы **166 лауазымды тұлға** жауапкершілікке тартылды.

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

Бизнес-омбудсмен кеңсесі мен Ұлттық кәсіпкерлер палатасы бірқатар мемлекеттік органдармен: Бас прокуратурамен, Жоғарғы сотпен, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігімен және т. б. тұрақты түрде кешенді іс-шаралар өткізеді.

ҚР Бас прокуратурасымен жұмыс

32 экономикалық құрам ізгілендірілді, ҚК-нің **28 бабы** бойынша қылмыстық жазалар жеңілдетілді (баламалы түрлері енгізілді). 29 құрам бойынша (Экономикалық құқық бұзушылықтар бойынша) бизнес өкілдеріне қатысты қамауға алу жазасын қолдануға тыйым салынады, 10 құрам бойынша залал толық өтелсе, қылмыстық қудалау тоқтатылады.

Мұның бәрі бизнеске қатысты қозғалатын қылмыстық істерді **5 есе** (2016 жылғы 5 мыңнан 2021 жылғы 1 мыңға дейін) және қамауға алынғандар санын **2,5 есе** (2016 жылғы 393-тен 2021 жылғы 158-ге дейін) төмендетуге мүмкіндік берді. Бизнесі тексеруге қатысты тәртіп орнатылды. Олардың саны **9 есе** (246 мыңнан 27 мыңға дейін), ал тексеру парақтарындағы бизнеске қойылатын **талаптардың** жартысынан астамы (60%-ға - 31 мыңнан 13 мыңға дейін) қысқарды.

Бас прокуратура мен «Атамекен» ҰКП арасындағы ынтымақтастықты іске асыру жөніндегі жол картасында 18 іс-шара көзделген, оның 5-і орындалды: рейдерлік және кәсіпкерлерді орталық және аумақтық деңгейлерде қылмыстық қудалауға заңсыз тарту фактілері бойынша бизнестің шағымдарын қарау бойынша Ведомствоаралық жұмыс тобы құрылды. Мемлекеттік сатып алу саласындағы даулар бойынша материалдарды сотқа дейін қарау бойынша келісу комиссияларын құру туралы мәселе шешілді. Нысаналы мақсаты бойынша пайдаланылмайтын, объектілер салуға арналған жер учаскелерін мәжбүрлеп алып қою мәселесі шешілді. 2021 жылғы 30 желтоқсандағы «ҚР кейбір заңнамалық актілеріне кәсіпкерлік қызмет саласында жаңа реттеуші саясатты енгізу және ҚР Ішкі істер органдарының жекелеген функцияларын қайта бөлу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» ҚР Заңында бекітілген жаңа реттеуші саясаттың базалық қағидаттары мен шарттары қалыптастырылды. Ел өңірлерінде бақылау-қадағалау органдарының бизнес-қоғамдастық алдында «Бірыңғай есеп күні» өткізілді.

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігімен қарым-қатынас

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігімен бірлесіп тұрақты негізде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтер жүргізіледі, оның ішінде субсидиялау, жер қатынастары, құрылыс және т.б. мәселелер бойынша. Нәтижесінде үнемдеу **84 млрд. теңгеден асты**.

04.06.2021 жылы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша кәсіпкерлердің V республикалық форумы өткізілді, ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі мен «Атамекен» ҰКП арасында 2021-2022 жылдарға арналған ынтымақтастық туралы Жол картасына қол қойылды.

Жол картасының 34 пункті қарастырылған, оның ішінде:

- іске асырылды - **11**;
- жұмыста - **20**;
- аяқталды - **3**.

Ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерді субсидиялау саласында	Құрылыс саласында	Сатып аулар саласында	АӨК Хартиясы
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет ӨКП өкілдерімен бірлесіп саланы субсидиялау бойынша талдау жүргізді. АШМ 170-тен астам ұсынысты қабылдады, мемлекеттік органдардың, ҰКП-ның, қауымдастықтардың қатысуымен жұмыс тобы құрылды. «Qoldau.kz» жүйесіне электрондық кезекті іске асыру бойынша өзгерістер енгізілді. Субсидиялаудың 4 бағыты бойынша тиісті бұйрықтар ҚР ӘМ-де тіркелген.	Мемлекет басшысының тапсырмасы аясында құрылыс саласындағы баға белгілеу жүйесін түбегейлі қайта қарау бойынша жұмыстар жүргізілуде. Атап айтқанда: - ғимараттардың құрылымдық элементтеріне құрылыс құнының ірілендірілген көрсеткіштерін әзірлеу; - бірыңғай сметалық бағаларды әзірлеу; - болжамды деңгейде сметалық құнды дұрыс есептеуді анықтау мақсатында қабылданатын құрылыс үшін құн индекстерінің жүйесін әзірлеу болжануда.	ҰКП алаңында Қаржы министрлігі мен ИИДМ өкілдерінің қатысуымен құрылыс саласындағы мемлекеттік сатып алулардың проблемалық мәселелерін қарау бойынша жұмыс тобы құрылды. Бизнестің 19 мәселесі қаралды, 10 мәселе шешілді, 2 мәселе ішінара шешілді (демпинг, тапсырыс берушілердің бастапқы деректерді уақтылы ұсынбауы, ЖСҚ-ны сараптамаға тапсыру мерзімдері, салынған объектілер бойынша жұмыс тәжірибесін растау, сақтандырудың үлгілік шарты және т.б.).	БҚДА, АШМ, СИМ, МКД, ҰКП, Қазақстанның Астық одағы Ауыл шаруашылығы өнімдерінің айналымы саласындағы заңсыз әрекеттерге қарсы іс-қимыл және адал бәсекелестікті дамыту мәселелері бойынша келісімге қол қойды (АӨК Хартиясы). Пилоттық жобаны енгізу бойынша құжаттар дайындалды. Нақты уақыт режимінде ауыл шаруашылығы өнімдерін өткізу бойынша жеткізу тізбегі әкімшілендірілетін болады. АӨК қатысушы-субъектілері осы бастамаға қосылған жағдайда ҚҚС қайтару неғұрлым жеңілдетілген нұсқада жүргізіледі. АӨК Хартиясына 20 компания қосылды, оның 7-і экспорттаушылар және 13-і жеткізушілер. 2 экспорттаушы компания ҚҚС қайтаруды жүзеге асырды, қайтару көлемі 15 млн. теңгеден асты.

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

ҚР Қаржы мониторингі агенттігімен жұмыс

2021 жылғы 22 сәуірде кездесу аясында Қаржы мониторингі агенттігінің төрағасы Жанат Элиманов пен Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкіл Рустам Жүрсінов сындарлы, ашықтық және өзара ақпарат алмасу қағидаттары негізінде елдегі кәсіпкерлікті одан әрі дамыту жөніндегі нақты іс-қимылдарды талқылады.

2022 жылғы 17 маусымда ҚР Қаржы мониторингі агенттігі, «Атамекен» ҚР ҰКП және Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкіл арасында ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды.

Үкіметпен бірлесіп, көлеңкелі экономиканы төмендету бойынша тұрақты негізде жұмыс жүргізілуде. Бұл жұмыстың негізгі элементі - толық цифрландыру. Осы Келісімде елдегі кәсіпкерлікті одан әрі дамыту үшін бірлескен және келісілген іс-қимылдар көрсетілген. Сондай-ақ, бұл көлеңкелі экономика деңгейін төмендетуге және бақылау-қадағалау функцияларын автоматтандыруға, мемлекеттік органдардың бизнес-процестеріндегі реинжинирингке бағытталған ұсыныстар мен заңнамалық бастамаларды әзірлеуге көмектеседі.

Кәсіпкерлердің өздерін аумақтық бөлімшелер қызметкерлерінің қылмыстық қудалауға заңсыз тартумен байланысты заңсыз әрекеттері туралы өтініштері Агенттіктің Жеке қауіпсіздік департаментімен бірлесіп қаралатын болады.

Сондай-ақ қылмыстық және әкімшілік заңнама баптарының репрессивтілігіне талдау жүргізу бойынша жұмыс тобы құрылатын болады. Бұл қаржы-экономикалық қылмыстарды одан әрі қылмыссыздандыру үшін қажет. Бірлескен ынтымақтастық болашақта кәсіпкерлерді қылмыстары үшін қамалуға алмай, ақшалай жазалауға мүмкіндік беретін заңнамалық бастамаларды қабылдауға көмектеседі.

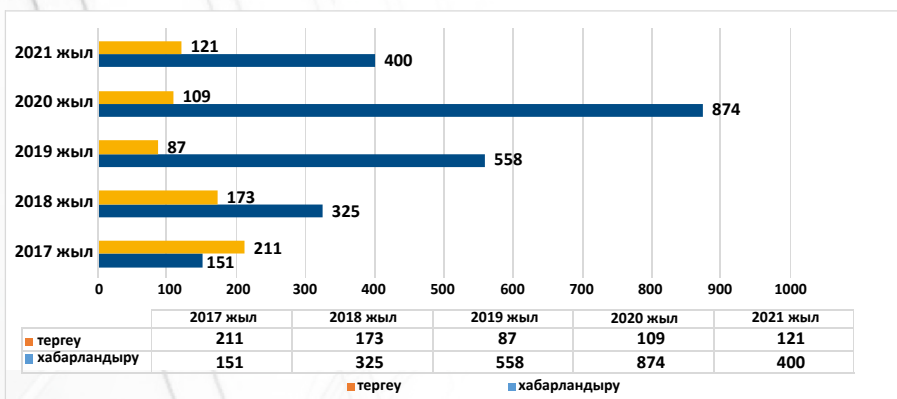

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігімен жұмыс

ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігімен бірлесіп монополияға қарсы заңнама саласында жеке кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен мүдделерін қорғау бойынша жұмыс жүргізілуде.

Шығарылған хабарламалар, тағайындалған тергеулер, салынған айыппұлдар туралы жалпы ақпарат

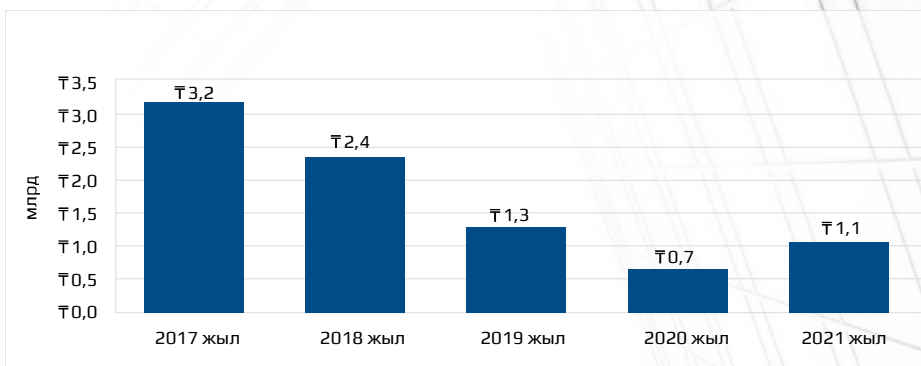
2017-2021 жылдардағы тергеу және хабарлама динамикасы

Диаграммаға сәйкес, 2021 жылы салынған айыппұлдардың сомасы 2020 жылы салынған айыппұлдардың көрсеткіштерінен **0,4 млрд теңгеге**, ал 2019 жылмен салыстырғанда **0,2 млрд теңгеге** төмен.

2021 жылы 17 отырыс өткізілді, оның нәтижелері бойынша келісім комиссиясының мүшелері **17** жағдайда Комиссия мүшелерінің ескертулері мен ұсыныстарын ескере отырып, қорытынды жобасын пысықтап, Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзудың анықталған фактілерін қолдауды ұсынды.

Айта кету керек, «Атамекен» ҰКП қызметкерлері енгізілген қорытынды жобасын қарау шеңберінде дәлелдемелік базаның жеткіліксіздігін атап өтсе де, комиссия мүшелері тергеу нәтижелері бойынша қорытынды жобаларын көпшілік дауыспен қолдайды.

2021 жылы аяқталған тергеп-тексерулердің қорытындысы бойынша **43 (35,5%)** тергеп-тексерулерді тоқтату туралы шешімдер қабылданды, қалған тергеп-тексерулер бойынша әкімшілік құқық бұзушылық туралы істер қозғалды және Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзуды жою туралы нұсқамалар шығарылды.

Салынған айыппұл динамикасы

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

ҚР Әділет министрлігімен жұмыс

ҚР Әділет министрлігімен бірлесіп 2016 жылдан 2021 жылға дейін НҚА жобаларына **41 100-ден астам** сараптамалық қорытынды берілді, оның ішінде заң жобалары бойынша - **822**. Есепке алынған сараптамалық қорытындылардың орташа пайызы 2015 жылғы 30%-бен салыстырғанда шамамен **74%** құрайды.

Бизнес-омбудсмен кеңсесі, «Атамекен» ҚР ҰКП бизнес-қоғамдастық және ғылыми орта өкілдерімен бірлесіп, 2021 жылғы 15 қазанда Президент Жарлығымен бекітілген жаңа тұжырымдама жобасына бизнес үшін жаңа, тұжырымдамалық ұсыныстар әзірлеу және құқықтық жүйені дамыту бойынша ауқымды жұмыс жүргізді. **135** ұсыныс енгізілді, оның **50-і** тұжырымдамаға енгізілді, оның ішінде:

1) әкімшілік-деликттік заңнаманы жетілдіру;

Бүгінде ӘҚБтК азаматтар мен бизнес субъектілеріне әкімшілік-құқықтық ықпал етудің жалғыз «жазалаушы» құралы ретінде пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу комитетінің ресми статистикалық деректеріне сәйкес 2 жыл ішінде заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлерге қатысты тіркелген құқық бұзушылықтар саны:

- 2020 жыл – барлығы **628 841 іс** бойынша әкімшілік жаза қолданылды;
- 2021 жыл – барлығы **532 524 іс** бойынша әкімшілік жаза қолданылды.

Бұл ретте, кәсіпкерлік субъектілері бойынша деректерде сәйкессіздіктер бар екенін атап өткен жөн.

Мысалы: тек 2020 жылы көліктегі, жол шаруашылығындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар бойынша заңды тұлғаларға қатысты **326 мыңнан астам** іс қозғалды, бұл ретте олар қандай кәсіпкерлік субъектісіне қатысты екені анық емес.

Мемлекет басшысының 2022 жылғы 19 мамырдағы отырыста айтқан тапсырмаларын орындау шеңберінде Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасымен бірлесіп, әкімшілік және қылмыстық процестерге тартылған кәсіпкерлік субъектілерінің статистикалық есебін, оның ішінде оларға қатысты барлық тергеу әрекеттері мен процестік мәжбүрлеу шараларын жетілдіру жөніндегі құқықтық актілерді қабылдау бойынша жұмыс жүргізілуде.

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

ҚР Парламентімен жұмыс

2021 жыл бойы Бизнес-омбудсмен және «Атамекен» ҚР ҰКП кеңсесі Парламент қабырғасында «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерінің сатып алу туралы» Қазақстан Республикасы жаңа Заңының жобасын және «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Мемлекеттік сатып алу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын қарау шеңберінде **келісу комиссиясы институтын енгізуді** ұсынды, бұл ұсынысты депутаттық корпус қолдады. Бұл мемлекеттік сатып алуға, квазимемлекеттік сектордың, оның ішінде «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ сатып алуларына қатысатын, шартқа қол қоюдан абайсызда жалтарған әлеуетті өнім берушілерді жосықсыз жеткізушілер тізіліміне қосу проблемасын шешу үшін қажет.

2022 жылғы қаңтардан бастап жоғарыда аталған заңдарға қабылданған және қолданысқа енгізілген түзетулер келісім комиссияларының шарт жасасудан жалтаруына байланысты тізілімге енгізілген әлеуетті өнім берушілердің өтініштерін қарау қорытындылары бойынша тиісті тізілімдерден мерзімінен бұрын шығу мүмкіндігін көздейді.

Бүгінгі таңда барлық дерлік облыстарда келісім комиссиялары құрылды және қабылданған түзетулер тізілімге «қате» енгізілген және сот органдарына жүгінбей-ақ тізілімнен шығару мәселесін шешуге мүмкіндік беретін түзетулер бизнес субъектілеріне жағымды әсер еткені, сол арқылы сотқа жүгінуге кететін уақыт пен шығын үнемделетіні белгілі болды.

Мысалы, келісім комиссиялары институты жұмыс істеген 6 ай ішінде келісім комиссиялары **55 өтінішті** қарады (оның ішінде 53-і мемлекеттік сатып алу және 2-і квазимемлекеттік сектордың сатып алу), олардың ішінде **3 өтініш** қарау сатысында, қараудан/қанағаттандырудан бас тартылды – **12 өтініш**, келісім комиссиясының 40 әлеуетті өнім берушінің өтініштерін оң қарауы негізінде бұрын осы әлеуетті өнім берушілерді қосқан уәкілетті органдар тізілімнен барлық 40 әлеуетті өнім берушіні алып тастау туралы шешім шығарды.

Осылайша, талдау нәтижелеріне сүйене отырып, келісім комиссиясы жұмысының тиімділігі **72,73%** құрайды, кәсіпкерлік субъектілері оң нәтижені көріп отыр.

Сондай-ақ, біз шарт жасасудан жалтарған әлеуетті өнім берушілерді мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылардың тізіліміне енгізер алдында мемлекеттік сатып алу туралы шарттың жобасына қол қою қажеттілігі туралы хабарлама кезеңін енгізуді көздейтін түзетулер ұсындық. Түзетулерді депутаттар қолдап, Мемлекеттік сатып алу мәселелері жөніндегі заң жобасын қарау шеңберінде бастамашылық етті. Депутаттар мақұлдаған түзетулер шартқа қол қоюдан байқаусызда жалтарған әлеуетті өнім берушілерді Мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылардың тізіліміне енгізу тәуекелдерін жоюға ықпал ететін болады және шартқа қол қоюға мүмкіндік береді.

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

ҚР Ұлттық экономика министрлігімен жұмыс

Бизнес-омбудсмен кеңсесінің және «Атамекен» ҚР ҰКП қатысуымен әзірленді

Кәсіпкерлік қызмет саласында жаңа реттеушілік саясатты енгізу жөніндегі базалық тәсілдер

2021 жылғы 21 сәуірде ҚР Президенті жанындағы Реформалар жөніндегі жоғары кеңестің отырысында мақұлданды

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне кәсіпкерлік қызмет саласында жаңа реттеушілік саясатты енгізу және Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдарының жекелеген функцияларын қайта бөлу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының Заңы» **Заң жобасының тұжырымдамасы**

2021 жылғы 12 ақпанда заң жобалау қызметі бойынша ВАК мақұлданды

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне кәсіпкерлік қызмет саласында **жаңа реттеушілік саясатты енгізу** және Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдарының жекелеген функцияларын қайта бөлу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» **Қазақстан Республикасының Заңы**

2021 жылғы 30 желтоқсанда Мемлекет басшысы ҚР № 95-VII ҚРЗ Заңына қол қойды

«Реттеуші құралдардың реттеушілік әсеріне талдау жүргізу және пайдалану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 30 қарашадағы № 748 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің м. а. 2022 жылғы 19 сәуірдегі № 36 бұйрығы

Реттеуші мемлекеттік органдардың тәуекелдерді бағалау және басқару жүйесін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы және «Мемлекеттік органдардың тәуекелдерді бағалау жүйесін және тексеру парақтарының нысанын қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің міндетін атқарушының 2018 жылғы 31 шілдедегі № 3 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің м. а. 22 жылғы маусым 2022 № 48 бұйрығы

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

ҚР Ұлттық экономика министрлігімен жұмыс

Жаңа реттеушілік саясатты енгізу бойынша бірлескен жұмыс жүргізіліп жатыр

Салалар бойынша реттеуші актілерге талдау жүргізу бойынша
Өзекті жоспар-кестесі

2022 жылғы 3 тамызда
ҚР Премьер-Министрі
А. А. Смайылов бекіткен

ҚАРАЛДЫ

2 463 НҚА (39 сала)

ТАЛДАНДЫ

106 303 талап

БАЗАЛЫҚ ТӘСІЛДЕРГЕ
СӘЙЕС КЕЛМЕЙДІ

9,3%

Кәсіпкерлік қызметті мемлекеттік реттеудің жаңа тәсілдерін іске
асыру бойынша ақпараттық-ағарту жұмыстарын жүргізу
бойынша медиа-жоспар

2022 жылғы 1 тамызда ҚР Премьер-
Министрінің орынбасары - Қаржы министрі
Е.К. Жамаубаев бекіткен

- Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкілдің https://ombudsmanbiz.kz/rus/zashita_biznesa/s_chistogo_lista/ және «Атамекен» ҰКП ресми интернет-ресурстарында <https://atameken.kz/ru/services/124-o-proekte-rchl>
- Спикерлердің БАҚ-та сөйлеген сөздері мен түсініктемелерін жариялау мақсатында спикерлер тізімі қалыптастырылды
- 2022 жылғы 30 қарашада журналистерге арналған семинар-тренинг өткізілді
- «Таза парақтан реттеуді» іске асыру барысы туралы ақпарат тұрақты негізде БАҚ-та, әлеуметтік желілерде жарияланады

БИЗНЕС-ОМБУДСМЕН ЖОБАЛАРЫ

Сот тәжірибесін цифрлық талдау - халықты жасанды интеллект саласындағы соңғы жетістіктерді пайдалана отырып, сот істерінің нәтижелерін іздеу және бағалау жөніндегі сапалы құралмен қамтамасыз ететін, сондай-ақ бірыңғай сот тәжірибесін қамтамасыз етуге, соттарға түсетін жүктемені төмендетуге бағытталған **электрондық қызмет көрсету**.

Жобаны сәтті жүзеге асыру талапкерге сотқа жүгінудің сәтті болу ықтималдығын болжауға және соның негізінде мәселені сотқа жеткізбестен шешім қабылдауға мүмкіндік береді.

Жүйенің негізгі міндеттері - бірыңғай сот тәжірибесі және соттарға түсетін жүктемені төмендету. Қазіргі уақытта жүйеге барлық сатылардың **3,4 млн. астам сот актілері** және 2016-2018 жылғы **120 мыңнан астам талап арыз** жүктелген.

Сатып алудың бірыңғай терезесі (eoz.kz) - интеграция арқылы бір терезеде Қазақстанның 5 сатып алу алаңын (ҚазАгро, ОЭК, Бәйтерек, Nadloc және ЕҚК) біріктіретін ақпараттық жүйе. Портал нормативтік анықтамалық ақпараттың бірыңғай базасын және ТЖҚ бірыңғай жіктеуішін (ТЖҚ БНА) енгізуді ескере отырып, Қазақстан Республикасының аумағында өткізілетін сатып алуларды жинауға, сақтауға және талдауға арналған.

Бизнес **100 мыңнан астам тауарларға, жұмыстарға және қызметтерге** қол жеткізе алады. Бұл барлық сайттар бойынша белгілі бір кезеңдегі сатып алу көлемін зерттеуге, өңірлер мен тапсырыс берушілер бойынша олардың динамикасын бақылауға, сондай-ақ ең көп сатып алынған тауарлар мен олардың баға диапазонын анықтауға мүмкіндік береді.

«Сатып алудың бірыңғай терезесі» порталы бағаны көтеру және төмендету тәуекелдерін анықтауға, салалар мен өңірлер бойынша сатып алу динамикасын зерттеуге мүмкіндік береді.

«Сатып алудың бірыңғай терезесінің» Талдамалық құралдарын пайдалана отырып, ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі жоспарланған жоғары баға көрсетілген мемлекеттік сатып алулардың санын төмендетті, сомасы **84 млрд. теңгеден** астам.

Сарапшылардың бағалауы бойынша сатып алулардағы бюджеттің жыл сайынғы шығыны кемінде **100 млрд. теңгені** құрайды.

Бизнес-әріптестер тізілімі (kys.kz) - 2019 жылғы 24 мамырда Ұлттық инвесторлар кеңесінің отырысында Мемлекет басшысының тапсырмаларын орындау үшін құрылған, заңмен қорғалатын құпияны құрмайтын кәсіпкерлік субъектілері туралы мәліметтерді қамтитын мемлекеттік органдар мен ұйымдардың ақпараттандыру объектілерімен интеграцияланған ақпараттық жүйе.

Кәсіпкерлер ағымдағы жылдың **01 шілдесінен бастап** өздерінің әлеуетті контрагенттерін web-сілтеме арқылы **тексере алады**: <https://kys.kz/> Мұнда тіркелген пайдаланушылар Қазақстан Республикасында тіркелген кез келген кәсіпкер туралы өзекті және шынайы мәліметтері бар есепті алып, шешім қабылдау үшін пайдалана алады.

Порталдағы әрбір кәсіпкердің жеке кабинеті болады, онда ол өз бизнесі туралы мәліметтермен таныса алады, сондай-ақ оның кәсіпорнына қызығушылық танытқан заңды және жеке тұлғалардың тізімін көре алады.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҰНТЫМАҚТАСТЫҚ

Шет мемлекеттер аумағында отандық кәсіпкерлерді қорғауды қамтамасыз ету және тәжірибе алмасу үшін Бизнес-омбудсмен Ресей, Өзбекстан, Грузиядағы әріптестерімен қарым-қатынас орнатты.

Олармен жасалған ынтымақтастық және өзара көмек туралы келісімдер қазақстандық кәсіпкерлерге Бизнес-омбудсмен кеңсесі арқылы басқа елдерде құқықтық көмек алуға мүмкіндік берді.

Еуропа және Азия кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкілдердің (Бизнес-омбудсмендерінің) халықаралық форумы

2021 жылғы 14-15 желтоқсанда Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкіл аппаратының басшысы Е.Л. Өстеміров Еуропа мен Азиядағы кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкілдердің (Бизнес-омбудсмендердің) «Бизнестегі өңіраралық ынтымақтастық пен парасаттылықты нығайту» тақырыбындағы халықаралық форумына қатысты (Өзбекстан Республикасы, Ташкент қаласы).

Іс-шараға 6 мемлекеттен 70-тен астам өкіл, оның ішінде Грузия, Корея, Қырғызстан, Польша, Ресей бизнес-омбудсмендері, Өзбекстандағы шет елдердің елшіліктерінің, халықаралық, мемлекеттік және қоғамдық ұйымдардың, министрліктер мен ведомстволардың 30-дан астам өкілдері, шетелдік және отандық БАҚ өкілдері, сондай-ақ жеке сектордың 70-тен астам өкілдері қатысты.

Форум қорытындысы бойынша бизнес құқықтарын қорғау саласындағы ынтымақтастықты нығайтуға және кәсіпкерліктің өсуі үшін қолайлы орта құруға бағытталған Ташкент декларациясына қол қойылды.

ЖҰРТШЫЛЫҚТЫ (БИЗНЕС-ҚОҒАМДАСТЫҚТЫ) ХАБАРДАР ЕТУ

Бизнес-омбудсменнің міндеттерінің бірі бизнес-қоғамдастықты өзінің қызметі, Үкімет жұмысына қатысуы туралы хабардар ету болып табылады. Егер кәсіпкерлер қабылданған шешімдермен келіспесе, олар өздерінің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау үшін қажетті ақпаратты білу керек.

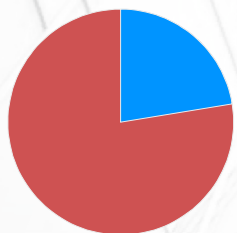
Бизнес-омбудсмен институты танымал болуы керек, ал негізсіз кедергілер мен қысымға тап болған кәсіпкерлер кеңсемен жедел байланысып, кері байланыс арқылы, уақтылы қорғалуы тиіс.

Осы мақсатта ауқымды ақпараттық қамту ұйымдастырылды. 2021 жылы **5322 жарияланым** орналастырылды, оның ішінде БАҚ-та **23,06%**, әлеуметтік желілерде **76,94%**.

Телеарналарда бизнес-омбудсменнің қатысуымен - **5,79%**, радиода - **0,33%** жаңалықтар сюжеттерінің шығуы ұйымдастырылды.

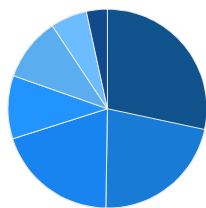
2021 жылы **5322 материал** жарияланды

БАҚ-та, әлеуметтік желілерде бөлу

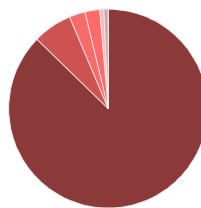
БАҚ - 23,06%
Әлеуметтік желілер - 76,94%

БАҚ-тағы дереккөздердің санаттары бойынша бөлу

Электрондық БАҚ - 28,6%
Ақпарат агенттіктері - 21,35%
Мемлекеттік дереккөздер - 19,97%
Баспасөз - 10,59%
Мамандандырылған - 10,11%
Теледидар - 5,79%
Өңірлік дереккөздер - 3,26%
Радио - 0,33%

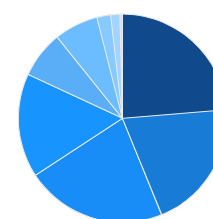
Әлеуметтік желілерде бөлу

Facebook - 87,53%
ВКонтакте - 5,71%
Telegram - 2,91%
Instagram - 2,17%
YouTube - 0,63%
Twitter - 0,59%
Одноклассники - 0,44%
Мой Мир - 0,02%

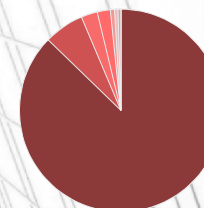
2022 жылдың 11 айында **7038 материал** жарияланды

БАҚ-тағы дереккөздердің санаттары бойынша бөлу

Электрондық БАҚ - 23,27%
Мемлекеттік дереккөздер - 22,33%
Ақпарат агенттіктері - 19,37%
Баспасөз - 16,34%
Мамандандырылған - 6,99%
Теледидар - 6,72%
Агрегаторы СМИ - 3,63%
Өңірлік дереккөздер - 1,08%
Радио - 0,27%

Әлеуметтік желілерде бөлу

Facebook - 88,84%
Instagram - 4,7%
Telegram - 2,74%
ВКонтакте - 1,75%
YouTube - 0,88%
Twitter - 0,59%
Одноклассники - 0,5%

ҚАЗАҚСТАН
КӘСІПКЕРЛЕРІНІҢ
ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ
ЖӨНІНДЕГІ УӘКІЛ

